

Sammandrag

Utgivare

Nationella centret för utbildningsutvärdering

Publikationens namn

Utvärdering av processen för revidering av grunderna för yrkesinriktade grundexamina

Författare

Leena Mäkelä, Jatta Herranen, Jukka Koivisto, Lauri Kurvonen, Seija Lehto, Soila Nordström, Siv Sandberg, Päivi Kamppi, Niina Rumpu och Jaana Saarinen

I utvärderingen granskades processerna för att bereda och verkställa revideringen av de yrkesinriktade grundexamina. Syftet var att utvärdera de 2007–2010 genomförda processerna för revidering av grunderna för de yrkesinriktade grundexamina och för utbildningsanordnarnas undervisningsplaner och planer för anordnande av fristående yrkesexamina. Utvärderingen granskade revideringsprocessens funktionalitet, olika parter delaktighet i processen och processledningen. Dessutom skiljde man i utvärderingen åt den nationella processen för beredning och verkställande av examensgrunderna och utbildnings- och examensanordnarnas process för att ta i bruk examensgrunderna.

I målgruppen för utvärderingen ingick undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen, utbildnings- och examenskommittéerna samt arbetsgrupperna som medverkade i arbetet med examensgrunderna samt alla anordnare av yrkesutbildning. Utvärderingsmaterialet bestod av myndigheternas handlingar, utredningar och projektrapporter i anslutning till revideringen av grundexamina samt enkäter till och intervjuer med olika parter.

Revideringen av alla yrkesinriktade grundexamina samtidigt var omfattande process som involverade aktörer på många nivåer. Examensgrunderna utarbetades delvis av tjänstemän på Utbildningsstyrelsen och delvis inom olika projekt som genomfördes av utbildningsanordnarna och för vilka det till stöd inrättades examensvisa styrgrupper. För hela processen inrättades en uppföljningsgrupp. Dessutom bidrog utbildnings- och examenskommittéerna med kommentarer i revideringsarbetets olika faser.

Utarbetandet av examensgrunderna fungerade väl i arbetsgrupperna. Beredningen av grunderna för de yrkesinriktade grundexamina inom ramen för utbildningsanordnarnas projekt stärkte deras delaktighet och ökade deras påverkansmöjligheter. Både aktörer inom den yrkesinriktade grundläggande utbildningen och vuxenutbildningen deltog i arbetet med att bereda grunderna. Enligt resultaten sågs det som viktigt att arbetslivet medverkade i beredningen av grunderna även om medverkan blev mindre än önskat. Däremot blev bedömningen av utbildningsanordnarnas delaktighet och nätverkande i regel positiv och deras regionala representation sågs som viktig.

Sammantaget bedömdes revideringsprocessen som relativt lyckad, även om organisationen var komplex. Revideringens tidsmässiga utsträckning över flera år skapade utmaningar för processhanteringen. Beredningen av grunderna för de första examina inleddes redan innan de slutgiltiga riktlinjerna var klara och detta försvårade arbetsgruppernas arbete. Utbildningsstyrelsens roll i revideringen sågs som viktig, men organiseringen och genomförandet av arbetet kunde ha varit tydligare eftersom det fanns flera kommittéer och arbetsgrupper där uppgifterna, arbetsfördelningen och rollerna dem emellan inte alltid var helt klara.

Ibrukttagandet av examensgrunderna hos utbildningsanordnarna underlättades av kompetent personal, goda kontakter till arbetslivet, processens tydlighet, Utbildningsstyrelsens anvisningar och tydligheten i de färdiga grunderna. Ibrukttagandet försvårades av strikta tidtabeller och anvisningar som kom sent samt av utbildningsanordnarnas knappa resurser och förändringarna i utbildningsorganisationen.

Utvärderingen resulterade i följande utvecklingsförslag:

1. Beredningsfasen i processen för revidering av examensgrunderna ska utvecklas så att riktlinjerna och anvisningarna för revideringen ligger klara innan det egentliga arbetet inleds.
2. Beslutet om examensstrukturen ska vara klart innan arbetet för att ta fram grunderna inleds.
3. Processen för revidering av examensgrunderna ska förtydligas och förenklas.
4. Arbetslivets möjligheter att medverka i beredningen av examensgrunderna ska stärkas.
5. Det behövs heltäckande information om de olika faserna i revideringen av examensgrunderna.
6. Inför ibrukttagandet av examensgrunderna ska tillräckligt med anvisningar och resurser ges.
7. Genomförandet och ibrukttagandet av revideringen av examensgrunderna ska följas upp, utvärderas och studeras enligt en snabbare tidtabell.

Nyckelord: Yrkesutbildning, yrkesinriktad grundexamen, utvärdering, examensgrunder, läroplaner, planer för anordnande av yrkesprov